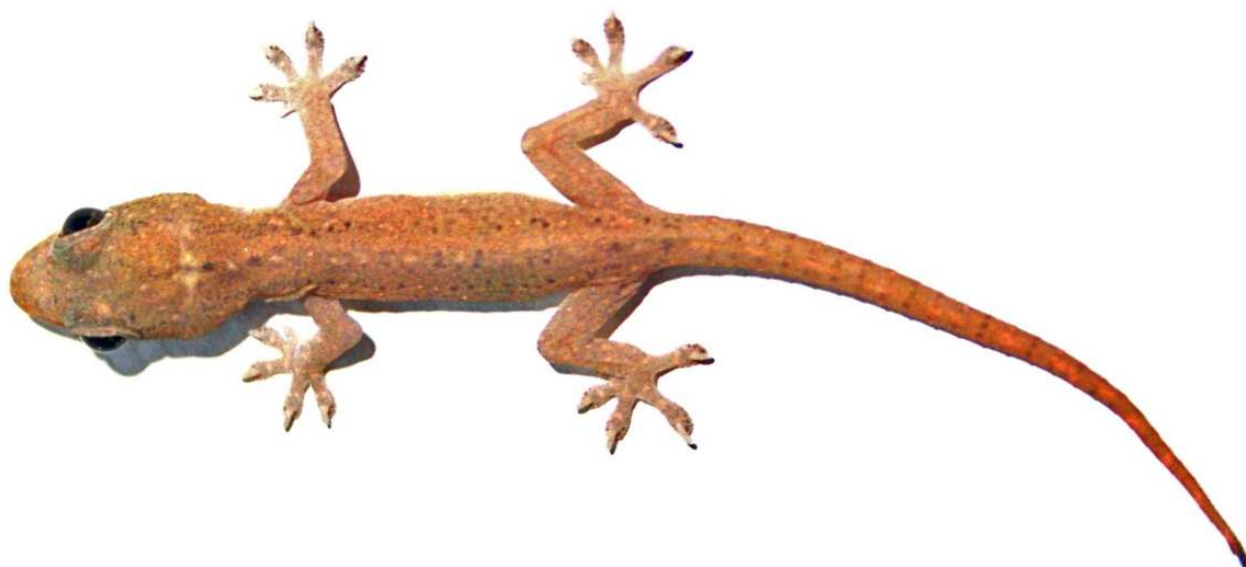


LICG HUISDIERENBIJSLUITER

DE HANDLEIDING VOOR HET HOUDEN VAN HUISDIEREN



Serie reptielen

Aziatische huisgekko

Hemidactylus frenatus

De Aziatische huisgekko is een schemer- en nachtdier. Hij is erg grappig om naar te kijken wanneer hij actief is. Hij kan ondersteboven over het plafond lopen zonder te vallen en is erg snel. Deze dieren zijn meesters in het ontsnappen, dus een terrarium dat goed afgesloten kan worden is heel belangrijk voor het houden van deze dieren.

Kies het juiste dier voor uw situatie: lees vóór het kopen eerst of de Aziatische huisgekko het huisdier is dat u zoekt.



Algemeen

De Aziatische huisgekko (*Hemidactylus frenatus*) is een kleine hagedis, oorspronkelijk afkomstig uit Zuid-Oost Azië. Ze worden ook wel 'tjiktjak' of 'tjitjak' genoemd, naar het harde geluid dat ze kunnen maken. Tegenwoordig komen Aziatische huisgekko's voor over de hele wereld, via verspreiding door de mens vanuit havens aan warmere oceanen zoals Florida, Hawaii, Australië en Afrika.

De Aziatische huisgekko wordt inclusief staart tot ongeveer veertien centimeter lang. Hij is lichtbeige tot bruin gekleurd met donkere vlekken op de rug. Op de staart staan kleine stekels. Aan elke voet heeft de Aziatische huisgekko één teen die veel korter is dan de andere tenen.

Aziatische huisgekko's zijn schemer- en nachtdieren. Zoals veel gekko-soorten kunnen ze tegen gladde verticale oppervlakten rennen of zelfs ondersteboven over het plafond lopen. Ze maken daarbij gebruik van kleine haartjes die op lamellen aan de onderkant van de tenen staan.

Aziatische huisgekko's kunnen minstens vijf jaar oud worden.

Verschillende varianten

Onder de naam Tjitjak wordt ook wel de Platstaartgekko, *Hemidactylus* (voorheen *Cosymbotus*) *platyurus*, verkocht. Deze heeft een platte staart met gekartelde randen, de Aziatische huisgekko heeft een vrijwel ronde staart. Er zijn bovendien nog meer gekkosoorten die op de Aziatische huisgekko lijken, zoals *Hemidactylus garnotii*. Deze heeft echter alleen stekels aan de zijkant van de staart terwijl de Aziatische huisgekko deze ook boven op de staart heeft. Daarnaast bestaan van *H. garnotii* geen mannetjes: zij planten zich eenslachtig voort.

Van nature

Van oorsprong komt de Aziatische huisgekko voor in bosachtig gebied. Ze hebben zich echter goed aangepast aan het leven in de omgeving van de mens en maken gebruik van het kunstlicht om insecten te vangen. Ze zijn daarom vaak welkom in huizen als bijvoorbeeld kakkerlakkenbestrijders.

Aziatische huisgekko's kunnen 's nachts harde geluiden maken. Mannetjes zijn territoriaal en kunnen onderling vechten. Als de gekko wordt aangevallen door een roofdier, kan hij een deel van zijn staart afstoten om de aanvaller te misleiden. Dit heet autotomie.

Huisvesting

Bij het opzetten, inrichten en onderhouden van een terrarium komt heel wat kijken. In de handleiding over terrariumtechniek leest u hoe u dat aan kunt pakken.

Zorg ervoor dat het terrarium klaar staat als u een Aziatische huisgekko koopt. Kies een terrarium dat hoger is dan breed. Voor een paartje Aziatische huisgekko's heeft u een terrarium van tenminste 50 x 40 x 50 centimeter nodig. Mannetjes zijn onderling agressief dus zet ze nooit bij elkaar. Wilt u een grotere groep, neem dan één man met meerdere vrouwtjes. Uiteraard is een groter terrarium bij een grotere groep dieren noodzakelijk.

Het terrarium mag absoluut geen kieren hebben, want de Aziatische huisgekko is een meester in het ontsnappen en kan zich erg plat maken. Zet het terrarium op een rustige plaats en beweeg rustig in de buurt van het terrarium. Een slot kan handig zijn om te zorgen dat kinderen niet zonder toezicht bij de dieren kunnen. Het verblijf moet goed geventileerd en tochtvrij zijn.

De Aziatische huisgekko houdt van vocht. Kies daarom een bodembedekker die vocht vasthoudt, zoals boomsnippen, rendiermos of potgrond, maar zorg ervoor dat er geen nattigheid ontstaat. Er moet regelmatig gesproeid worden. De luchtvochtigheid moet ongeveer 50-75 % zijn. Richt het terrarium in met klimtakken, platte stenen en schuilplaatsen in de vorm van schors of planten, eventueel van plastic. Een bakje vochtig vermiculiet of veenmos is handig om de dieren te helpen vervellen.

Het verblijf moet verschillende temperaturen bieden. Er moeten warmere en koudere gedeeltes zijn zodat de dieren kunnen kiezen. Zorg bij meerdere dieren bij voorkeur voor meerdere spotjes, maar let op dat het terrarium koude plaatsen blijft houden. Gebruik geen warmtestenen, daar kunnen de gekko's zich gemakkelijk aan verbranden. Zorg ook dat de dieren niet in contact kunnen komen met de lampen en warmtestots, om verbranden te voorkomen. De temperatuur moet een gradiënt tussen 21 en 32 graden Celsius kennen, waarbij de hoogste temperatuur onder de spots is. 's Nachts mag de temperatuur zakken naar minimaal 18 tot 21 graden Celsius.

Hoewel de Aziatische huisgekko een nachtdier is, moet u toch een UV-b-lamp ophangen om de dieren in staat te stellen voldoende calcium op te bouwen in hun lichaam. Zonder UV-b-licht kunnen de dieren ernstig ziek worden. Gebruik gloeilampen, spaarlampen of eventueel daglichtlampen en laat het licht twaalf uur per dag aan staan. Zet het licht op een schakelklok zodat er een vast dag-nacht ritme is.

Zorg voor een ondiep drinkbakje.

Verzorgen en hanteren

De Aziatische huisgekko is erg snel en het is daardoor erg moeilijk hem te hanteren. Mocht u hem toch eens moeten vastpakken, pas dan op dat u de gekko nooit bij de staart pakt, want dan zal hij deze afstoten. De huid van de Aziatische huisgekko is gevoelig.

Het is belangrijk om het terrarium goed schoon te houden. Verwijder elke dag niet opgegeten voedseldieren en haal uitwerpselen weg voor u opnieuw voert.

Ververs dagelijks het drinkwater. Sproei tenminste om de dag wat water in het terrarium. Vervang het bodemmateriaal een paar keer per jaar en maak dan meteen de rest van het terrarium schoon, ook de inrichting. Spoel wel altijd heel goed na als u een schoonmaakmiddel hebt gebruikt. Was altijd uw handen nadat u in contact geweest bent met de dieren of het terrarium, reptielen kunnen *Salmonella* overbrengen.

Voeding

Aziatische huisgekko's eten dierlijk, levend voer zoals krekels, krulvliegen en buffalowormen, aangevuld met meelwormen of wasmotten. Deze laatste twee voedseldiersoorten zijn echter erg vet en dienen met mate gevoerd te worden. Het voedseldier moet kleiner zijn dan de kop van de gekko. Voedseldieren dient u eerst te voeren ('gutloaden') met speciaal hiervoor verkrijgbare voeding of bijvoorbeeld kattenvoer of visvoer zodat hun voedingswaarde optimaal is. Wissel het voer af, zo krijgt de huisgekko alle voedingsstoffen binnen.

Aziatische huisgekko's hebben extra calcium en vitamines nodig. Geef dit door de voedseldieren altijd te bepoederen met een calcium- en vitaminepreparaat voor reptielen. Strooi wat sepia- of eischaalstukjes in het terrarium.

Voer de Aziatische huisgekko om de dag. Jonge dieren kunt u elke dag voeren. Vers drinkwater moet altijd aanwezig zijn. Soms drinken de gekko's niet uit het bakje, zorg ervoor dat er ook sproeiwater op planten en andere inrichtingselementen blijft liggen zodat ze dit kunnen drinken.

Voortplanting

Het mannetje van de Aziatische huisgekko heeft een bredere staartwortel dan het vrouwtje. Ook heeft hij pre-anale poriën, kleine openingen in de huid die als een V-vorm op de onderbuik te zien zijn, en femoraalporiën aan de binnenkant van de dijbenen die geurstoffen afscheiden. Bovendien heeft het mannetje twee verdikkingen onder de staartwortel waarin de hemipenissen liggen. Bij vrouwtjes met eieren kunt u deze door de huid van de buik zien schijnen.

De Aziatische huisgekko kan zich het hele jaar door voortplanten. De vrouwtjes kunnen het sperma van het mannetje opslaan en later gebruiken om eieren te bevruchten. Het vrouwtje legt per keer twee eieren met harde schaal. Deze komen na 45 tot 70 dagen uit.

Ziekten en aandoeningen

Een gezonde gekko is niet mager, is alert en heeft heldere ogen, mist geen tenen en heeft een schone huid en neus.

Een aandoening waar gekko's gevoelig voor zijn, is rachitis. Dit is een vervorming van het skelet door een tekort aan calcium. Verschijnselen van rachitis zijn zwakke en misvormde botten, bijvoorbeeld kromme poten. De gevolgen van te weinig calcium zijn pas na langere tijd te merken, maar het proces is zonder tussenkomst van een in reptielen gespecialiseerde dierenarts in veel gevallen onomkeerbaar. Zorg er daarom altijd voor dat de gekko's een extra calciumbron ter beschikking hebben en ook voldoende vitamine D3 binnenkrijgen, wat onder meer nodig is om de botten op te bouwen. Hiervoor kunt u een vitaminen- en mineralenpreparaat gebruiken. Daarnaast is blootstelling aan UV-b-licht onontbeerlijk, wat u kunt bereiken door een UV-b-lamp in het terrarium te installeren.

Vrouwtjes kunnen problemen krijgen bij het eieren leggen, meestal als gevolg van kalktekorten. Vaak is dan een operatie nodig om het ei te verwijderen.

Verstopping kan voorkomen als de dieren teveel substraat opeten of door verkeerde voeding.

Diarree of dunne ontlasting kan wijzen op een infectie van de darmen door bijvoorbeeld coccidiose of door flagellaten. Ga hiermee altijd bijtijds naar een dierenarts. Ook wormen kunnen een darmontsteking en hiermee gepaard gaande diarree geven.

Longontsteking kan het gevolg zijn van tocht in het terrarium en is te herkennen aan slijm bij de mond en moeilijk ademen. Probeer tocht altijd te voorkomen. Ook andere risicofactoren, zoals stress of een om andere redenen slecht werkend immuunsysteem kunnen tot longontsteking leiden. Een andere voorkomende aandoening is mondrot, soms te zien aan geel of wit pus in de bek.

Niet vlot verlopende vervelling kunt u verhelpen door voor een hogere luchtvochtigheid te zorgen, bijvoorbeeld in de vorm van een bakje vochtig vermiculiet of veenmos. Stukken vel die te lang vast blijven zitten kunnen problemen geven, vooral bij ogen en tenen. Trek nooit hard aan de huid van de gekko. Als een dier steeds problemen heeft met vervellen, kan dit door tekort aan vitamine A komen of door een slechte conditie door andere ziekte. Ga dan naar een dierenarts.

Voorkom ziekten door goede hygiëne, goede voeding en zo min mogelijk stress. Is uw gekko ziek, ga dan naar een dierenarts met verstand van reptielen.

Benodigde ervaring

Voor het op een verantwoorde wijze houden van dit huisdier is geen ervaring nodig. Zorg ervoor dat u zich van tevoren goed informeert.

Aanschaf en kosten

Aziatische huisgekko's kunt u kopen bij een gespecialiseerde kweker of bij een goede reptielenspecialzaak. Ze kosten ongeveer vanaf enkele euro's per stuk. De opstartkosten van een terrarium zijn vrij hoog. Kosten die terugkeren zijn bijvoorbeeld de aanschaf van voedseldieren en de elektriciteitskosten voor verwarming en licht. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als het dier ziek wordt.

Aandachtspunten

- Er worden relatief veel wildvangdieren aangeboden. Pas hierbij op dat ze geen ziekten en parasieten bij zich dragen! Wildvangdieren zijn vaak kwetsbaarder in gevangenschap dan nakweekdieren, die beter aangepast zijn aan het leven in een terrarium. Daarnaast is vangst uit het wild uit welzijnsoogpunt voor de dieren geen goede zaak.
- Sluit u eventueel aan bij een reptielenvereniging, waar u via medeliefhebbers veel nuttige informatie kunt krijgen.

Bij het LICG kunt u terecht voor onafhankelijke en betrouwbare informatie over het 'houden van huisdieren'. Door het bieden van deze informatie en het organiseren van campagnes levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

Versie: december 2017

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl